

"Operacionalizacija istraživanja u fizičkoj kulturi" je kvalitativno štivo koje obradjuje problematiku metodologije istraživačkog rada. Konkretnije, reč je o materijalu koji se detaljno bavi praktičnim problemima istraživanja pojava u fizičkoj kulturi.

Već se na osnovu naslova glavnih poglavlja da zaključiti da centralno mesto pripada istraživačkim tehnikama i instrumentima, tj. načinima za prikupljanje informacija o svim značajnim antropološkim obeležjima učesnika u procesima fizičke kulture. Sopšteni sadržaji temelje se na obilju bibliografse gradje domaćeg i inostranog porekla. Može se zapaziti da se autor podrobno informisao o velikom broju metodoloških probleme obradjenih kako u klasičnim udžbenicima, tako i u izvornim naučnim člancima.

U uvodnom poglavlju Perić izlaže svoju ideju o operacionalizaciji istraživanja u fizičkoj kulturi i daje jasnu koncepciju koje se držao u elaboriranju tog problema. Centralno, a sigurno i najvrednije mesto u uvodnom poglavlju, pripada raspravi o multidisciplinarnosti fizičke kulture i konstituisanju njene specifične metodologije. Autor je argumentovano objašnjava kao multidisciplinarnu antropološku nauku.

Drugo poglavlje već se suočava sa nekim praktičnim problemima značajnim za organizovanje istraživanja. Glavna pažnja autora usmerena je na mogućnost uopštavanja (generalizovanja) rezultata do kojih se dolazi istraživanjima u fizičkoj kulturi. Veoma plastično objašnjeno je značenje i primena teorije verovatnoće a u vezi sa tim analizirane relacije uzorka i populacije u istraživanju. On ukazuje da se u istraživanjima informacije dobijaju isključivo tretmanom uzorka ispitanika od čijeg pravilnog izbora umnogome zavisi vrednost i interpretabilnost dobijenih podataka.

Prilikom definisanja teorijskog modela na kom počiva ovo štivo data je i moguća sistematizacija istraživačkih tehnika zasnovana na kriterijumu metodološke prirode pojava koje se istražuju.

Treće poglavlje posvećeno je analizi opštih istraživačkih tehnika. Njihovim izdvajanjem u zasebno poglavlje autor je uspeo da na jednom mestu koncentriše niz informacija opšteg karaktera i time izbegne moguća ponavljanja. Brojnim primerima koji potiču prevažno iz istraživanja u fizičkoj kulturi novijeg datuma, ukazano je na originalnost metodologije fizičke kulture i na konkretne mogućnosti primene opisanih tehnika i instrumenata.

Osnovni sadržaj poglavlja posvećenog proceni morfološkog statusa pripada antropometriji uz obrazloženje njene primene u fizičkoj kulturi i dvosmerne determinacije. Ukazano je na značaj pravilnog određivanja konstitucionalnih tipova za valjanu selekciju sportista i uticaj pojedinih kretnih aktivnosti na transformacije morfološkog statusa učesnika u procesima fizičke kulture. Objasnjena je i latentna morfološka strukture čoveka sa četiri telesne dimenzionalnosti i analizirane antropometrijske mere Internacionalnog biološkog programa kao i one izvan njega. Autor je uspeo da nadje pravu meru za izbor optimalne količine informacija, zadržavši se isključivo na metodološkim aspektima antropometrije.

U petom poglavlju, Tehnike funkcionalne dijagnostike, ponovo se javila mogućnost zapadanja u raspravu o nematičnim temama iz prostora fiziologije sporta, međutim, dobrom koncepcijom i stabilnom sistema-tizacijom istraživačkih tehnika relevantnih za fizičku kulturu zadržan je metodološki kurs. O funkcionalnoj dijagnostici govori se sa aspekta potreba neposredne istraživačke prakse uz stalno ukazivanje na konkretne mogućnosti primene u istraživanju. Data je podela svih tehnika funkcionalne dijagnostike prema kriterijumu organskog sistema koji se istražuje. U okviru svake grupe prikazane su i objašnjene najčešće primenjivane tehnike i instrumenti a kao ilustracije neki rezultati do kojih se u dosadašnjim istraživanjima došlo.

Šesto poglavlje, Tehnike i instrumenti za procenu psihološkog statusa, je potvrdilo nameru autora da se brojnim primerima iz istraživanja ukaže na mogućnosti primene instrumenata iz psiholoških istraživanja u sferi fizičke kulture. Poseban akcenat u izboru instrumenata stavljen je na njihovu aktuelnost pa su izdvojeni i objašnjeni pre svega instrumenti novijeg datuma, pogotovu oni koji su adaptirani za ispitivanje sportista ili su specijalno za njih konstruisani. Pored jasnih objašnjenja neposrednih instrumenata i mogućnosti njihove primene, poglavlje nudi i niz značajnih metodoloških zapažanja o relacijama psihologije i sporta, odnosno o dvosmernoj determinističkoj orijentaciji. Autor je, radi postizanja veće sistematičnosti, ovo poglavlje podelio u četiri globalna odeljka,

od kojih se prvi bavi opštim metodološkim aspektima, a preostali obrađuju tri grupe psiholoških dispozicija: kognitivne sposobnosti, strukturu i dinamiku ličnosti, i motivaciju.

Sedmo poglavlje posvećeno je proceni sociološkog statusa učesnika u procesima fizičke kulture. Držeći se ustaljene šeme, autor najpre daje teorijski okvir, a zatim prikazuje konkretne instrumenata koji se upotrebljavaju u aktuelnoj istraživačkoj praksi. Prilikom definisanja teorijskog modela primenjivanog u istraživanju akcenat je stavljen na specifičnosti sociološke strukture svakog konkretnog društva. Poseban odeljak je posvećen ispitivanju stava, ključne sociološke kategorija, date su definicije različitih autora, objašnjene njegove dimenzije i brojnim primerima ilustrovane mogućnosti istraživanja u okviru fizičke kulture.

S pravom, najobimnije poglavlje ovog rukopisa je osmo (Tehnike i instrumenti procene antropomotoričkog statusa) s obzirom da ga obrađena problematika najjasnije opredeljuje kao štivo iz oblasti metodologije fizičke kulture. Autor je opsežno elaborirao neke dugogodišnje terminološke probleme, ne opredeljujući se ni za jedan dosadašnji model. Uz navodjenje brojne literature kompletan antropomotorički prostor podeljen je u dva segmenta — manifestni i latentni. Ukazano je na značajne razlike ali i prožimanja ova dva globalna prostora.

Dosta pažnje poklonjeno je definisanju precizne terminologije, odnosno apostrofirane su relacije manifestna varijabla — instrument i standardizovani — nestandardizovani motorički test.

Posebnu vrednost u ovom poglavlju ima pokušaj da se izvrši klasifikacija antropomotoričkih dimenzija. Izdvojeno je nekoliko kriterijuma čijom je manipulacijom moguće većinu konstatovanih antropomotoričkih dimenzija svrstati u stabilan metodološki model.

Drugi deo osmog poglavlja posvećen je konkretnim motoričkim zadacima uz naznaku šta se svakim od njih procenjuje i koliki stepen standardizovanosti poseduje. Autor je decidan u stavu da primenjena sistematizacija zadataka nije konačan i jedino moguća a da je osnovni kriterijum za njeno definisanje bila aktuelna istraživačka praksa. Osim toga, ukazuje i da ponudjeni kretni zadaci nisu najbolji i jedini, on ih prikazuje sa ciljem da kod čitalaca (potencijalnih istraživača) potstakne kreativnost i probudi ideje za konstruisanje novih instrumenata procene antropomotoričkog statusa.